Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Παναγίας Σουμελᾶ Τραπεζοῦντος (15.08.2011)

* * *

Ἱερώτατοι ἀδελφοί,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Ἐκ περάτων συνέδραμον ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι θεαρχίῳ νεύματι τοῦ κηδεῦσαί σε».

Μετὰ τῶν προκρίτων τῶν ἀποστόλων συνήλθομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ παλαίφατον τοῦτο κατοικητήριον τῆς Παμμακαρίστου Θεοτόκου, εὐγενεῖ ἀδείᾳ καὶ φιλόφρονι συνεργασίᾳ τῶν ἐντίμων τοπικῶν ἀρχῶν τῆς Τουρκίας, πρὸς τὰς ὁποίας καὶ ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχαριστίας μας, διὰ νὰ ἑορτάσωμεν καὶ ἐφέτος τὴν πάνσεπτον Κοίμησιν καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς μετάστασιν αὐτῆς.

Ἀνήλθομεν εἰς τό ὄρος τῆς Θεομητορικῆς παρουσίας, διὰ νὰ τιμήσωμεν κατὰ χρέος τό «ὄρος τό πῖον καὶ τετυρωμένον ἐν Πνεύματι». Ἀνήλθομεν εἰς τό ὄρος τοῦ Μελᾶ, ὄχι διὰ νὰ ἀποχαιρετίσωμεν τὴν εἰς οὐρανοὺς αἰρομένην Μητέρα τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑμνήσωμεν αὐτὴν ὡς τὴν μεθόριον μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὡς τὴν μεθισταμένην εἰς τὰ ἄνω ἀλλ᾽ οὐδέποτε ἀφισταμένην τοῦ κόσμου, ὡς ἀεὶ παροῦσαν ἐν αὐτῷ καὶ διηνεκῶς δεομένην ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Ἀνήλθομεν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ἅγιον, τὸ καθηγιασμένον διὰ τῆς ἐπὶ αἰῶνας παρουσίας τῆς ἱερᾶς καὶ θαυματουργοῦ εἰκόνος τῆς Κυρίας τοῦ Πόντου, τῆς Ἀθηνιώτισσας Παναγίας, τῆς Παναγίας Σουμελᾶ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἀσκητικῶν πόνων καὶ τῶν δακρύων τῶν ἐνταῦθα ἰσαγγέλως βιωσάντων πατέρων, τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς αἱ ψυχαὶ ἀοράτως παρίστανται συναγαλλόμεναι καὶ συνοδεύουσαι τοὺς ἀναπληροῦντας αὐτοὺς σήμερον εὐλαβεῖς προσκυνητάς, διὰ νὰ ἀνυψωθῶμεν καὶ ἡμεῖς μετ᾽ αὐτῆς ἀπό τὰ ἐγκόσμια καὶ ἐφήμερα εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ

οὐράνια, διὰ νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἔστω καὶ ἐπ᾽ ὀλίγον ἐκ τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγῶν τῆς ἀνθρωπίνης καθημερινότητος.

Ἀνήλθομεν ἐκπληροῦντες τὴν μύχιον ὑπόσχεσίν μας, ἡ ὁποία μετεποιήθη εἰς καρδιακὴν προσευχήν, νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ἡ Παναγία ἡ Σουμελιώτισσα, νὰ τὴν πανηγυρίσωμεν καὶ πάλιν εἰς τὸν ἱερὸν βράχον της, εἰς τὸν στενὸν τοῦτον ἀλλ᾽ ὄντως εὐρύχωρον, ὅπως αὐτή, καὶ ἡλιοστάλακτον θρόνον της, εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐψάλαμεν διὰ πρώτην φορὰν μετὰ πολυετῆ σιωπὴν καὶ μὲ βαθυτάτην συγκίνησιν τὸ «νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὅροι» καὶ ἠκούσαμεν νὰ ἠχοῦν μυστικῶς «τὰ τριανταπέντε σήμαντρα καὶ οἱ δεκαοχτὼ καμπάνες» τῆς Σουμελιώτισσας.

Καὶ ἰδού, ἀδελφοί καὶ τέκνα, «πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ» μᾶς ὑποδέχεται καὶ ἐφέτος ἡ πανύμνητος Θεοτόκος, παλαιοὺς καὶ νέους προσκυνητάς, ἐξ Ἑλλάδος καὶ Ρωσίας καὶ Γεωργίας καὶ Οὐκρανίας καὶ Κύπρου καὶ ἐκ τῶν τῆς οἰκουμένης περάτων, Ποντίους καὶ φιλοποντίους, καὶ ὅλα τὰ πιστὰ τέκνα της, καὶ μᾶς ἀσπάζεται ὅλους μητρικῶς, χαίρουσα διὰ τὴν ἔλευσίν μας καὶ ἐπισκιάζουσα ἡμᾶς «τῇ φωτοφόρῳ καὶ θείᾳ» αὐτῆς χάριτι.

Μαζί της μᾶς ὑποδέχονται πανηγυρίζοντες οἱ κτίτορες τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς Σωφρόνιος καὶ Βαρνάβας, καὶ οἱ μετὰ τῶν ἀποστόλων παρεπιδημοῦντες σήμερον ἐνταῦθα οὐράνιοι ἔνοικοι τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τῆς Κερασοῦντος, τῆς Σινώπης καὶ τῆς Ματζούκης, τοῦ Βαζελῶνος καί τοῦ Περιστερεῶτος, ἀναβοῶντες μετὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ «ὦ τῶν ὑπὲρ ἔννοιαν θαυμάτων τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεομήτορος», ἐπολίσθη τὸ ὄρος πρὸς χάριν τῆς «Πόλεως τοῦ Θεοῦ».

Μαζί της καὶ ἡ χορεία τῶν εὐλαβῶν τέκνων της, τὰ ὁποῖα ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἐστήριξαν, ἐνίσχυσαν, ἐκραταίωσαν καὶ ἐμεγάλυναν τὸ ἱερὸν αὐτό Σταυροπήγιον. Μαζί της καὶ τὰ πλήθη τῶν Ποντίων, τὰ ὁποῖα ἐπὶ δεκαέξ αἰῶνας ἤναπτον ἐνώπιον τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος της τὴν λαμπάδα τῆς προσκυνήσεως καὶ τῆς ἀγάπης των πρὸς τὴν Δέσποιναν τοῦ Κόσμου, τὴν Πλατυτέραν τῶν οὐρανῶν, τὴν ἰδικήν των Παναγίαν, τὴν Σουμελιώτισσαν.

Μαζί της καὶ μαζί μας σήμερον καὶ τὰ πλήθη τῶν Ποντίων, τὰ ὁποῖα τὴν τιμοῦν εἰς τὴν ἐν Βερμίῳ Ἱερὰν Μονήν της, ἀλλὰ καὶ τὰ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς τέκνα της, τὰ ὀρθοδόξως τιμῶντα τήν ἔνδοξον Κοίμησίν της, τὰ ὁποῖα νοερῶς καταστέφουν ἐν ᾄσμασι τὴν Πανύμνητον

Μητέρα τοῦ Κυρίου καί τῆς προσφέρουν, δῶρον ταπεινόν ἀλλ᾽ ἐγκάρδιον, τό θυμίαμα τῆς εὐλαβείας των, τό ἔλαιον τῆς ὑπομονῆς των, τό μῦρον τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς ἀγάπης των.

«Ἐκ περάτων συνέδραμον ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι θεαρχίῳ νεύματι τοῦ κηδεῦσαί σε», ψάλλει διά τήν σημερινήν ἑορτήν ἡ εὔλαλος γλῶσσα τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου. Ὅμως, ὁ λόγος του δέν διακόπτεται εἰς τήν λέξιν «κηδεῦσαι», ἀλλά συνεχίζει, καθώς συνεχίζει καὶ ἡ ἱστορία τῆς Παναχράντου Παρθένου, καθώς συνεχίζει καὶ ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου.

Συνέδραμον οἱ ἀπόστολοι διά νά κηδεύσουν τήν Παναγίαν Μητέρα, ἀλλ᾽ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἔγιναν μάρτυρες ἑνός ἀπερινοήτου θαύματος, «θεώμενοι» αὐτήν «ἀπό γῆς αἰρομένην πρός ὕψος», ὁρῶντες πρός ζωήν μεταβαίνουσαν τήν κυήσασαν τήν ζωήν καὶ ἀνατρέπουσαν διά μίαν εἰσέτι φοράν τούς ὅρους τῆς φύσεως. Ὁ θάνατος μεταποιεῖται μέ τήν Κοίμησίν της εἰς ζωήν καὶ ὁ τάφος εἰς κλίμακα μετάγουσαν πρός οὐρανόν. Ὄντως, «νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὅροι».

Ἰδού τό θαῦμα! Ἰδού τό ἀκατάληπτον «καὶ ἀγγέλοις καὶ βροτοῖς» ἐπί τῇ Θεοτόκῳ τελούμενον μυστήριον! Ἰδού τό οὐράνιον μήνυμα τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς αἰσιοδοξίας, τό ὁποῖον μᾶς δίδει ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος κατά τήν πανευφρόσυνον αὐτήν ἡμέραν τῆς ἐνδόξου Κοιμήσεώς της.

Ὅσοι προσήλθομεν ἐνταῦθα, δέν ἤλθομεν διά νά τήν κηδεύσωμεν, δέν ἤλθομεν διά νά κλαύσωμεν καὶ νά θρηνήσωμεν τήν ἀπώλειάν της, ἀλλά διά νά τήν τιμήσωμεν ὡς ἀεί ζῶσαν Μητέρα τῆς Ζωῆς.

Ὅσοι προσήλθομεν ἐνταῦθα, ἤλθομεν διά νά γίνωμεν καὶ ἡμεῖς θεαταί τοῦ θαύματος τῆς Θεομήτορος· θεαταί τοῦ θαύματος τῆς μεταλλαγῆς τοῦ θανάτου εἰς ζωήν, τῆς μεταλλάξεως τῶν λυπηρῶν ἐπί τά θυμηδέστερα. Ἐδῶ «σέ πιάνουν κλάματα – καὶ ὅποιος δέν τό᾽ χει αἰσθανθεῖ, δέν ξέρει ἀπό θαύματα».

Ὅσοι προσήλθομεν ἐνταῦθα, δέν ἤλθομεν διά νά θρηνήσωμεν ἀπωλείας, ἀλλά διά νά ἀνανεώσωμεν τήν ἐλπίδα καὶ τήν πίστιν ὅτι καὶ ἐκ τοῦ θανάτου εἶναι δυνατόν νά ὁδηγηθῶμεν εἰς τήν ζωήν, ἀρκεῖ νά πιστεύσωμεν εἰς τήν Παναγίαν Μητέρα μας εἰλικρινῶς καὶ ἀκραδάντως· ἀρκεῖ νά ἐμπιστευθῶμεν ἐν ἑνότητι πίστεως καὶ πνεύματος «ἑαυτούς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν» εἰς τήν μητρικήν της ἀγάπην καὶ εἰς τήν ἀνύστακτον πρός τόν Πανοικτίρμονα Υἱόν της μεσιτείαν της.

Ὅσοι προσήλθομεν ἐνταῦθα, ἂς μὴ περιορισθῶμεν νὰ τήν ἀτενίζωμεν «αἰρομένην πρὸς ὕψος», ἂς μὴ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ φυσικὸν αὐτὸ ὕψος, τὸ ὄρος Μελᾶ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήλθομεν σήμερον διὰ νὰ προσκυνήσωμεν τὴν Χάριν της καὶ νὰ ἑορτάσωμεν τὴν ἔνδοξον Κοίμησίν της. Ἂς ἀξιοποιήσωμεν τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον ὡς ὄντως κλίμακα διὰ νὰ ἀνέλθωμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὸν Υἱόν της.

Ἂς μὴ ἀρκεσθῶμεν μόνον εἰς τὴν ἄνοδόν μας πρὸς «τὸ θεῖον τοῦτο ὄρος καὶ ἅγιον» τῆς Θεομήτορος, ἀλλὰ ἂς φροντίσωμεν νὰ παραμερίσωμεν «πᾶν ὄρος καὶ βουνόν», τὸ ὁποῖον παρακωλύει τὴν ἐπικοινωνίαν μας μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν Μητέρα μας. Ἂς ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰ δεσμεύοντα τὴν ψυχήν μας ποικιλώνυμα πάθη, ἂς ἀποκηρύξωμεν τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν φιλαυτίαν, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν μὲν εἰς τὸν ἄνθρωπον προσωρινῶς τὴν ψευδαίσθησιν τῆς ἰσχύος καὶ τῆς αὐταρκείας, ὁδηγοῦν ὅμως αὐτὸν τελικῶς εἰς τὴν αὐτοκαταστροφήν. Ἂς προκρίνωμεν ἀντ᾽ αὐτῶν τὴν ἀνυπέρβλητον δύναμιν τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης καὶ τὴν ἀκατανίκητον ἰσχύν τῆς ὑψοποιοῦ ταπεινώσεως, αἱ ὁποῖαι ἐκόσμουν τὴν Παναγίαν Παρθένον εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νά ἀξιωθῇ νὰ γίνῃ ἡ Χώρα τοῦ ἀχωρήτου Θεοῦ καὶ νὰ μακαρίζεται ὡς ἡ Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν καὶ ὡς Κυρία τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιλογὴν καλοῦμεν μετὰ πολλῆς ἀγάπης πάντας ὑμᾶς, ὥστε ἡ συγκίνησις ἐκ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἀποδημίας εἰς τὴν Θεομητοροφρούρητον Μονὴν τῆς Παναγίας Σουμελᾶ νὰ μὴ ἀποτελέσῃ προσωρινὸν μόνον συναίσθημα συντόμως ἐξατμιζόμενον, ἀλλ᾽ ἀφορμὴν ριζικῆς ἀλλαγῆς καὶ μεταστροφῆς τοῦ ἔσω ἡμῶν ἀνθρώπου εἰς κατὰ Θεὸν κτισθέντα καινὸν ἄνθρωπον.

Τοιουτοτρόπως θὰ ζήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἐβίωσαν οἱ ἀπόστολοι, καὶ θὰ αἰσθανθῶμεν τὸ στοργικὸν χέρι τῆς πανυπερευλογημένης Θεοτόκου νά σφογγίζῃ τὰ δάκρυά μας καί νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ διὰ νὰ ἀγωνισθῶμεν ἔτι πλέον τὸν καλὸν ἀγῶνα, νὰ διατηρῶμεν ἄσβεστον τὴν κανδήλαν τῆς πρὸς αὐτὴν ἀγάπης καὶ πίστεως καὶ εἰς τὸ μέγα αὐτὸ Μοναστήρι της τοῦ Πόντου ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ψυχάς μας.

Ἀδελφοὶ Πόντιοι, σεῖς ποὺ εἶσθε ἐδῶ παρόντες καὶ σεῖς ποὺ μᾶς βλέπετε καὶ μᾶς ἀκοῦτε εἰς ὅλον τὸν κόσμον, σᾶς στέλνομε πολλὰ χαιρετίσματα καὶ τὴν Πατριαρχικὴν μας εὐλογίαν ἀπὸ τὴν Παναγία Σουμελᾶ, ἀπὸ τὸ μοναστήρι της ποὺ σᾶς μιλᾶ, μιλᾶ εἰς τὰ τρίσβαθα τῆς

ψυχῆς σας καὶ συγκλονίζει τὴν ὕπαρξίν σας - ὅπου καὶ ἄν εὑρίσκεσθε. Σᾶς χαιρετοῦμε ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου εὑρίσκονται οἱ ρίζες σας. «Παρχαρομάνα ἐλάλεσεν» καὶ ἐμεῖς, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὸ κάλεσμά της, ἤλθαμε ἐδῶ ἐκ μέρους ὅλων σας, τῶν ἁπανταχοῦ Ποντίων.